

## Mijn broeder, mijn verlosser

Deze tekst maakt deel uit van een (opbouwend) geheel dat begint bij het [begin](#).

**In de Cursus slaat de term 'broeder' op onze medemens.** De Cursus gebruikt consequent één (mannelijke) term om alle geslachtsvormen aan te duiden, net als we eerder zagen bij de christelijke termen 'Zoon' en 'Zoonschap'. Deze vorm kan mensen die zich met het andere geslacht identificeren tegen de borst stuiten. En tegelijkertijd zou het voor hen een oefening kunnen zijn om de gekozen vorm te aanvaarden en de beperkende identificatie met het eigen lichaam en geslacht los te laten. Ook kan het behulpzaam zijn te beseffen dat de auteur van de Cursus door het gebruik van christelijke begrippen een brug kan slaan naar de christelijke achterban en de christelijke oorsprong van de Cursus als zodanig kan worden herkend. De kennis waarnaar de woorden verwijzen is universeel toepasbaar.

**In Een cursus in wonderen wordt het alledaagse contact met onze medemens als onze spirituele oefening beschouwd.** Wanneer we iemand ontmoeten hebben we de gelegenheid om oude ego-denkbeelden los te laten en eenheid tussen onszelf en de ander te ervaren. In die zin is onze broeder de verlosser van ons ego, wanneer we vanuit liefde met hem in contact treden.

In dit deel gaan we in op enkele principes uit de Cursus die behulpzaam zijn bij de omgang met onze medemens:

- De verzoening, het besef van onschuld
- Visie
- Het omgaan met de vergissingen van anderen
- Wraak
- Je inleven zonder jezelf te verliezen
- Behoeften
- Omgaan met verzoeken van anderen

**In contact met onze broeders kunnen er tal van situaties optreden waarin we bevestiging kunnen vinden van de grootsheid van liefde of de kleinheid van angst.** In dit deel zullen we aantal soorten situaties behandelen waarin de Cursus ons richting kan geven. Hierbij geldt in het algemeen:

Jouw rol bestaat er uitsluitend uit het volgende te onthouden: je wilt niet dat ook maar iets wat *jij* van waarde acht voortkomt uit een relatie. (T16.I.3:1)

**Vanuit ons ego gebruiken we onze relaties met anderen om er iets uit te halen.** In elke relatie kunnen beiden meer liefde en geluk vinden. Om deze liefde te kunnen ervaren is het nodig om de focus te laten rusten op wat in de relatie kan worden gegeven in plaats van wat ermee kan worden verkregen.

**Vanuit liefde eisen wij niets, verwachten wij niets en kunnen wij daarom niet teleurgesteld worden.** We realiseren ons dat we liefde en geluk niet van buiten onszelf

naar binnen kunnen halen. We ervaren liefde door het geven aan anderen, waarin we in het geven, ontvangen.

## De verzoening: het besef van onschuld

**De kwaliteit van de relatie met onszelf en de relaties met onze broeders rust op een belangrijke peiler:** het beseffen van onze eigen onschuld. Zonder dit besef kunnen we onze broeders niet zonder angst tegemoet zien. Elke keer dat we kiezen voor een wonder van liefde of vergeving brengt dit ons persoonlijk maar ook collectief dicht bij 'de Verzoening'.

Wonderen maken deel uit van een aaneengeschakelde keten van vergeving die, eenmaal voltooid, de Verzoening vormt. De Verzoening is altijd en in alle dimensies van de tijd werkzaam. (T1.I.25)

### **Uiteindelijk leidt de Verzoening tot het weer in Eenheid functioneren van de mensheid**

Onze eigen bijdrage hieraan is om de Verzoening (onze onschuld) op ieder moment voor onszelf te aanvaarden. En het is in ons eigen belang dat ook te doen. Het werkelijk geloven in onze onschuld is onlosmakelijk verbonden met het geloven in de onschuld van anderen. Elke uitzondering die we maken ondermijnt dit geloof en daarom is de kwaliteit van onze gedachten over anderen zo belangrijk in relatie tot hoe wij over onszelf denken.

Wanneer jij de Verzoening voor jezelf hebt aanvaard, zul je inzien dat er geen schuld is in Gods Zoon. En pas wanneer je hem als schuldeloos ziet, kun je zijn eenzijn begrijpen. Want het idee van schuld gaat gepaard met het geloof in de veroordeling van de een door de ander, en projecteert afscheiding in plaats van eenheid. Je kunt alleen jezelf veroordelen, en door dit te doen kun je niet weten dat jij Gods Zoon bent. Je hebt ontkend wat de hoedanigheid van zijn wezen is, namelijk zijn volmaakte schuldeloosheid. Hij is uit liefde geschapen, en in liefde verblijft hij. Goedheid en barmhartigheid hebben hem steeds gevolgd, want hij heeft steeds de Liefde van zijn Vader uitgebreid. (T13.I.6)

**Alle conflicten op kleine en grote schaal zijn ontstaan uit een verlies van dit besef aan onschuld,** waardoor we onze schuld zijn gaan projecteren op anderen. Het spreekwoord 'Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten' kan ons herinneren aan dit principe.

We kunnen in ieder moment opnieuw de diepste waarheid van onschuld beseffen, door onszelf en door anderen te vergeven. We nemen onze eerdere oordelen over onszelf en anderen dan terug. We kunnen ontwaken tot de realiteit van onschuld door voorbij te zien aan vergissingen en ze niemand aan te rekenen. Dit is een innerlijk proces van radicale aanvaarding van wat in ieder moment 'is'. Vanuit die aanvaarding kunnen we onder leiding van Liefde eventueel nog doen wat er nodig is in onze praktische omgang met de ander / de wereld.

## Visie en het gezicht van Christus

Een diep besef van ieders onschuld leidt tot een andere waarneming van onze broeders:

Wees [...] bereid jouw broeder zonder zonde te zien, opdat Christus voor jouw visie mag oprijzen en je vreugde schenken. En ken geen waarde toe aan je broeders lichaam, dat hem vasthoudt in illusies over wat hij is. Het is evenzeer zijn als jouw verlangen om zijn zondeloosheid te zien. En zegen de Zoon van God in jouw relatie, en zie niet in hem wat jij van hem hebt gemaakt. (T20.VIII.3:3-6)

Kijken vanuit de visie van Liefde geeft aandacht aan wat gezien kan worden voorbij wat de ogen van het lichaam ons tonen. In sommige lessen van het werkboek wordt verwezen naar 'het stralende licht' wat hierboven beschreven wordt, zoals in les 91: 'Wonderen worden gezien in het licht'. Waar we alleen lichamen zien, daar kijken we met het ego en oordelen we tengevolge daarvan. Onze lichamelijke ogen staan stil bij de dualiteit, bij de vorm, bij het vergankelijke. We zien iets dat ons wel of niet bevalt en maken onderscheid met wie we ons wel en niet willen verbinden. Vanuit het ego bezien lijkt dit heel gewoon en misschien zelf raadzaam. Voor de herkenning van Eenheid is een ander perspectief nodig.

**Vanuit visie, vanuit een geestelijke vereenzelviging, zien en ervaren wij de tijdloze eenheid met onze broeders, die samen met ons deel uitmaakt van Eenheid.** Christus is het symbool van Eenheid en wij zijn in werkelijkheid één met Christus. Hoewel we nog overal lichamen zien, kan onze focus liggen op het zien van eenheid. In deze visie, waarbij niemand uitgesloten wordt, worden we gaandeweg verlost van onze oordelende (ego)geest en de onvrede die dat geeft.

**Het lichaam is slechts een middel om liefde te communiceren in al haar vormen en als onze focus op Eenheid is gericht dan kan dit iedereen grote vreugde brengen.**

De Cursus geeft veel aandacht aan visie en 'Het gezicht van Christus' zien in onze broeders zoals in het volgende citaat:

Er is geen probleem, geen gebeurtenis of situatie, noch enige complexiteit waarvoor visie geen oplossing biedt. Alles is verlost wanneer het met visie wordt bekeken. Want dit is niet *jouw* zicht, en het brengt wetten met zich mee geliefd door Hem wiens zicht het wel is. (T20.VIII.5:7-9)

'Hem' slaat hier op de Heilige Geest, de brug naar ons diepste, ene Zelf.

## Het omgaan met elkaars vergissingen

**Een cursus in wonderen helpt de cursist te kiezen voor liefde in plaats van angst.** De Cursus noemt de keuze voor angst een vergissing, een woord dat ons zou kunnen herinneren aan een andere keuze. Vanuit ons ego zien we in plaats van vergissingen van onszelf en anderen eerder fouten. Onze aandacht staat dan stil bij wat er mis is met onszelf of een ander vanuit een oordelend perspectief. De Cursus geeft handvatten hoe we om kunnen gaan met de vergissingen van anderen:

Het alert zijn van het ego op de fouten van andere ego's is niet het soort waakzaamheid dat de Heilige Geest jou wil laten volhouden. Ego's zijn kritisch ten opzichte van het soort 'zin' dat ze voorstaan. Ze begrijpen dit soort zin, omdat het zinnig is voor hen. Voor de Heilige Geest is het totaal onzinnig.

Voor het ego is het aardig en juist en goed om op fouten te wijzen en ze te 'corrigeren'. Dit is volkomen zinnig voor het ego, dat geen besef heeft van wat fouten zijn en wat correctie is. Fouten zijn eigen aan het ego, en het corrigeren van fouten ligt in het opgeven van het ego.

Wanneer jij een broeder verbetert, zeg je hem dat hij mis is. Hij is op dat moment misschien niet verstandig, en het staat vast dat hij niet verstandig zal zijn zolang hij vanuit het ego spreekt. Maar het is nog altijd jouw taak hem te zeggen dat hij juist is. Je zegt hem dat niet met zoveel woorden als hij onzin praat. De correctie die hij nodig heeft, ligt op een ander vlak, omdat zijn vergissing op een ander vlak ligt. Hij is nog altijd juist, omdat hij een Zoon van God is. Zijn ego is altijd mis, wat het ook zegt of doet." (T9.III.1;2)

**Dit citaat adresseert het fenomeen dat we een sterke aandrang in onszelf kunnen voelen om de vergissingen van anderen te willen corrigeren.** We kijken dan niet met Liefde maar met ons eigen ego. De echte vergissing ligt op een ander niveau. Elke vergissing komt voort uit het ego dat dingen doet en zegt om ingebeelde tekorten op te heffen door iets van buitenaf te krijgen of te veranderen. Welbeschouwd is het geloof in schuld de diepste oorzaak hiervan. Geluk kan namelijk vanzelf in ons tot Leven komen wanneer we elk geloof in schuld loslaten.

**Pogingen tot correctie leiden vaak tot verdere afscheiding, schuldgevoelens en zelfkritiek.** Het niveau van de wereld wordt belangrijker gemaakt dan waar het werkelijk om draait. Waar we onze broeder in openheid en met liefde tegemoet kunnen treden, daar krijgen we een andere interactie. Het veranderen van (de gevolgen van) zijn vergissingen is voor ons bijzaak geworden. Niet zelden wordt een gewenste verandering een onverwachte bijvangst van deze andere interactie.

**We hoeven iemand niet te bevestigen in zijn vergissingen** wanneer hij vanuit zijn ego spreekt, want dat zou hem nog verder van huis helpen. We kunnen hem wel bevestigen in wie hij in werkelijkheid is door te kijken met de ogen van Liefde:

Als jij op de fouten van je broeders ego wijst, moet je daar wel met het jouwe naar kijken, want de Heilige Geest neemt zijn vergissingen niet waar. Dit moet wel waar zijn, omdat er geen communicatie is tussen het ego en de Heilige Geest. Het ego is niet zinnig en de Heilige Geest doet geen enkele poging om ook maar iets wat eruit voortkomt te begrijpen. Aangezien Hij het niet begrijpt, beoordeelt Hij het niet, want Hij weet dat niets wat het ego voortbrengt iets te betekenen heeft. (T9.III.3)

**Het ego en de Heilige Geest staan haaks op elkaar.** Onder leiding van de Heilige Geest identificeren we ons niet met het verhaal van de ander. We constateren wel dat het onwaar is, maar we gaan het niet proberen te begrijpen, verklaren of corrigeren:

Wanneer jij überhaupt op vergissingen reageert, luister je niet naar de Heilige Geest. Hij heeft er gewoon geen acht op geslagen, en als jij er aandacht aan schenkt hoor je Hem niet. Als je Hem niet hoort, luister je naar je ego en ben je even weinig zinnig als de broeder wiens vergissingen jij waarneemt. Dit kan geen correctie zijn. Maar het is meer dan alleen maar het achterwege blijven van correctie voor hém. Het is het opgeven van correctie in jouzelf. (T9.III.4)

In plaats van het (ego)verhaal van de ander te geloven, erover te oordelen of het te corrigeren blijven we onder leiding van de stem voor liefde op het niveau waar het probleem wel kan worden opgelost. Ons ego wil dan niets 'halen' uit de communicatie zoals bijvoorbeeld erkenning of bevestiging. We hoeven dan ook niets af te wijzen.

Hier kunnen we een koppeling maken met het begrip visie en 'het gezicht van Christus' zien, dat de werkelijke correctie is:

Wanneer een broeder zich krankzinnig gedraagt, kun je hem alleen genezen door in hem zijn innerlijke gezondheid te zien. Als je zijn vergissingen waarneemt en accepteert, accepteer jij ook de jouwe. Als jij de jouwe wilt overdragen aan de Heilige Geest, moet je dat ook met de zijne doen. Als dit niet de enige manier wordt waarop jij alle vergissingen hanteert, dan kun je niet begrijpen hoe alle vergissingen ongedaan worden gemaakt. In hoeverre is dit iets anders dan jou te zeggen dat jij leert wat je onderwijst? Jouw broeder heeft het even juist als jij, en als je denkt dat hij het mis heeft, veroordeel jij jezelf. (T9.III.5;5)

In het bovenstaande citaat zien we dat wij kunnen leren om vergissingen ongedaan te maken door onze aandacht te verleggen, van de vergissingen van de ander naar het deel van hem dat al gezond en helder is.

Jij kunt jezelf niet corrigeren. Kun je dan een ander corrigeren? Maar je kunt hem wel waarachtig zien, omdat jij jezelf waarachtig zien kunt. Het is niet aan jou je broeder te veranderen, maar alleen hem te aanvaarden zoals hij is. Zijn vergissingen komen niet voort uit de waarheid die in hem is, en alleen die waarheid is de jouwe. Zijn vergissingen kunnen daar niets aan veranderen, en ze kunnen niet het minste effect hebben op de waarheid in jou. Vergissingen in wie dan ook waarnemen en erop reageren alsof ze werkelijk zijn, is ze werkelijk maken voor jezelf. Je zult er niet aan ontkomen de prijs hiervoor te betalen, niet omdat jij ervoor gestraft wordt, maar omdat je de verkeerde gids volgt en bijgevolg de weg kwijt raakt. (T9.III.6)

Deze citaten leggen de kern bloot van elke conflict omdat elk conflict gebaseerd is op correctie van de vermeende fouten van anderen. We kunnen er in een bepaalde situatie nog steeds voor kiezen om op het gedrag van een ander te reageren. Wanneer we dit doen

zonder emotionele lading en ego-investering in een bepaalde gewenste verandering, dan heeft dit de meeste kans van slagen. We kunnen daarbij de focus leggen op wat we graag willen zien of ervaren in een situatie in plaats van de aandacht te richten op wat we *niet* (hadden) willen zien of ervaren.

## Wraak

**Een cursus in wonderen hanteert het woord ‘wraak’ voor elke situatie waarin we met aanval reageren op een vermeende vergissing van een ander.** In de Cursus wordt met een aanval elke mentale afwijzing van iets of iemand bedoeld, inclusief de eventuele uiterlijke gevolgen. Werkboekles 22, getiteld ‘Wat ik zie is een vorm van wraak’, gaat hierover:

Het idee van vandaag beschrijft nauwkeurig hoe ieder die er in zijn denkkeest aanvalgedachten op nahoudt, de wereld móet zien. Aangezien hij zijn kwaadheid op de wereld heeft geprojecteerd, ziet hij wraak op het punt staan hem te overvallen. Zijn eigen aanval wordt zo als zelfverdediging gezien. Dit wordt steeds meer een vicieuze cirkel, tot hij bereid is zijn manier van zien te veranderen. Zo niet, dan zullen gedachten van aanval en tegenaanval hem volledig in beslag nemen en zijn hele wereld vullen. Welke innerlijke vrede is er dan nog voor hem mogelijk? (WdI.22.1)

**Wanneer iemand anders aanleiding is voor onze onvrede dan kan het ego ons allerlei ideeën influisteren om aanleiding te creëren voor pijn bij de ander.** Ons ego wil onze pijn dan met de ander delen, zodat de ander kan voelen hoezeer hij ons pijn heeft gedaan. Het ego houdt de ander verantwoordelijk voor de oorzaak van onze pijn, terwijl wat de ander deed of zei slechts de aanleiding was. In werkelijkheid hebben we onszelf onder leiding van het ego pijn gedaan door onze eigen weerstandsreactie op het gedane of gezegde. Met een wraakreactie bedekken we onze pijn en proberen we vervulling te vinden in het idee dat de ander pijn heeft. Vanuit het ego bezien is dit rechtvaardig en nodig om de ander een les te leren. We zien dan echter zelf een belangrijke les over het hoofd.

**Vergeving van onze eigen oordelende reactie is de enige, werkelijke uitweg uit onze pijn.** Elke andere reactie leidt tot meer pijn, bij onszelf en eventueel ook de ander wanneer hij dezelfde vergissing deelt om veroordelend te reageren (in dit geval op onze wraak). Dergelijke cycli van aanval en tegenaanval zien we op kleinere en grotere schaal in de wereld. Alleen vergeving kan deze vicieuze cirkels doorbreken. Het inzien van de onwerkelijkheid van angst en aanval omdat ze niet geworteld zijn in liefde is hierbij essentieel.

## Inleven in anderen

**Hoe kunnen we omgaan met de verhalen van andermans lijden, waarbij we de neiging voelen om ons gevoelsmatig te identificeren met de ander?** Een Cursus in wonderen geeft suggesties voor een zienswijze waarbij ieders kracht wordt ondersteund:

Zich inleven betekent niet: meegaan in het lijden, want dat is wat je juist moet weigeren

te begrijpen. Dat is de ego-interpretatie van inleving, en die wordt steeds gebruikt om een speciale relatie te vormen waarin het lijden wordt gedeeld. Inlevingsvermogen is buitengewoon nuttig voor de Heilige Geest, vooropgesteld dat je Hem toestaat het op Zijn manier te gebruiken. Zijn manier is heel anders. Hij begrijpt het lijden niet en wil dat jij onderwijst dat het niet valt te begrijpen. Wanneer Hij een relatie legt via jou, legt hij niet via jouw ego een relatie met een ander ego. Hij doet niet mee aan pijn, omdat Hij begrijpt dat het genezen van pijn niet bereikt wordt door in waan te proberen door te dringen in de pijn en die te verlichten door deze waan te delen. (T16.I.1)

**Gedeelde smart is dus in wezen geen halve smart, maar dubbele smart.** We merken bijvoorbeeld dat een ander verdriet of pijn heeft, echt gelooft in zijn lijden, boos is op de wereld, het leven, zich machteloos voelt. We doen er goed aan hier niet in mee te gaan, omdat het een waan is. Evenmin doen we er goed aan deze te corrigeren, zoals we eerder bespraken. Al zouden we dat wel doen dan zouden we ons geloof in de waan van de ander versterken en daarmee raken we met de ander de weg naar Geluk kwijt.

Het duidelijkste bewijs dat inleving zoals het ego dit hanteert destructief is, ligt in het feit dat ze alleen op bepaalde soorten problemen en bij bepaalde mensen wordt toegepast. Deze kiest het uit, en daar verbindt het zich mee. En het verbindt zich nooit anders dan om zich te versterken. En na zich vereenzelvigd te hebben met wat het denkt te begrijpen, ziet het ego zichzelf en wil het zichzelf vergroten door te delen in wat lijkt op hemzelf. Vergis je niet in deze manoeuvre; het ego leeft zich altijd in om te verzwakken, en verzwakken is altijd aanvallen. Jij weet niet wat het betekent om je in te leven. Maar hiervan kun je zeker zijn: als je gewoon rustig erbij bent en de Heilige Geest via jou een relatie laat leggen, zul jij je in kracht inleven en zul je toenemen in kracht en niet in zwakte. (T16.I.2)

Meegaan in het lijden en de ego-gedachten erachter komt evenals het bestrijden ervan neer op het versterken van het ego in jezelf en de ander.

**Bij het inleven in anderen kunnen we een spanningsveld ervaren.** Waar een ander vanuit een ego-identificatie met pijnlijke emoties zit, wil hij doorgaans bevestiging van de 'realiteit' van wat volgens hem de wereldse oorzaak (schuld) daarvan is. Als student van de Cursus leren we herkennen dat we ons lijden zelf creëren. Wanneer we de ander daar aan zouden herinneren lopen we het risico dat we de verbinding met de ander kwijtraken, wanneer zijn ego op dat moment hard op zoek is naar een schuldige: een ander, God of 'het leven'. Misschien wordt er afwijzend gereageerd op onze poging tot hulp en wordt deze gezien als liefdeloos of arrogant. Onze poging zou ook liefdeloos zijn wanneer het de vorm zou hebben van een correctie, waarbij we vanuit ons ego reageren op de vergissing van de ander (zoals eerder behandeld).

Onder leiding van ons ego kunnen we snel verstrikt raken in dergelijke situaties. De Cursus adviseert ons om rustig te blijven en ons innerlijk tot de Heilige Geest wenden bij het vinden van onze woorden. Als er woorden nodig zijn dan zullen deze liefdevol zijn en de kracht dragen die de ander kan helpen constructief om te gaan met zijn situatie. De ander is er in

ieder geval zeer mee gebaat wanneer we zijn lijden niet serieuzer nemen dan de realiteit van zijn onkwetsbare, liefdevolle kern.

## Behoeften

In relatie tot het onderwerp inleving kunnen we eens kijken naar bestaande visies op empathiseren. In sommige van deze methoden benoemen we de (pijnlijke) gevoelens van anderen en duiden we hun onvrede als een gevolg van onvervulde behoeften of verlangens. Die behoeften kunnen dan ook worden gespiegeld in een poging de situatie van de ander voor hem herkenbaar samen te vatten.

We spiegelen dan wat de ander in abstractie graag zou hebben gewild maar niet heeft gekregen (bijvoorbeeld steun of eerlijkheid). In deze zienswijze wordt de vervulling van behoeften gezien als voorwaarde voor geluk. De afwezigheid van de vervulling van de behoeften wordt beschouwd als de reden dat we op dat moment geen geluk ervaren.

Op ego-niveau lijkt dit een zinnig perspectief. Wanneer we dieper kijken dan kunnen we ontdekken dat het Geluk dat we zoeken in de vervulling van behoeften al in onsZelf aanwezig is. Onze diepste wil is Liefde. Dit is onze enige 'behoefte' die tegelijkertijd in elk moment beschikbaar is omdat we altijd onvoorwaardelijk geliefd zijn door Dat waarmee wij in werkelijkheid één zijn.

Een behoefte duidt op een gemis en in Werkelijkheid is er dus geen gemis. We kunnen een behoefte vertalen naar iets dat wordt gewild. De pijn van het ontberen van dat wat wordt gewild is in wezen de afscheiding van ons Hogere Zelf. We kunnen ons samen met een ander verbinden met dit gedeelde, ene Zelf. Daarin kunnen ego-percepties van tekort wegvallen. Andere manieren van empathiseren met de belevingswereld van de ander zou het denksysteem dat het lijden heeft veroorzaakt kunnen versterken, wanneer we het behoeften-perspectief belangrijker maken dan het in werkelijkheid is.

In onze taal vinden we veel woorden die geassocieerd zijn met het ego-perspectief. Het bewustzijn van deze woorden is behulpzaam om op een ander niveau verbinding te kunnen maken met anderen. Zo verdient het onderwerp 'pseudogevoelens' aandacht bij het leren verwoorden van gevoelens zonder hierbij iets of iemand te veroordelen. Pseudogevoelens zijn woorden die een verwijt bevatten en iets of iemand anders verantwoordelijk maken voor onze onvrede. Enkele voorbeelden:

- Ik voel me bekritiseerd
- Ik voel me verraden
- Ik voel me onheus bejegend
- Ik voel me niet serieus genomen

Deze uitingen duiden niet alleen op wat men voelt (boos, verdrietig, bang, etc.) maar ook een vermeende oorzaak. Er is een schuldige die iets fout heeft gedaan.

Ook andere woorden die een oordeel bevatten kunnen makkelijk schuld of schaamte oproepen bij een ontvanger die hiervoor gevoelig is:



- Je bent te laat / te enthousiast / te 'aanwezig' / ...
- Je hebt een grote mond
- Je bent autoritair
- Je bent klein / dik / lelijk, etc

Het achterwege laten van dergelijke woorden in onze communicatie maakt dat onze woorden minder snel *aanleiding* vormen voor onvrede bij anderen. Dit geeft in de praktijk meer ruimte in de communicatie met anderen. Gegeven blijft wel dat de *oorzaak* van elke onvrede in de innerlijke reactie van de persoon ligt, die de onvrede ervaart.

We zouden behoeften kunnen beschouwen als wensen of verlangens die op een bepaald moment om aandacht vragen in ons leven. We doen er goed aan die niet te ontkennen want:

Wat je gelooft is voor jou waar. In die zin heeft de afscheiding plaatsgevonden, en dit te ontkennen is niets anders dan het oneigenlijk gebruik van ontkenning. (T2.VII.5:5-6)

Met de hulp van de stem voor Liefde kunnen we ons perspectief van 'tekort' transformeren in een perspectief van overvloed. Een behoefte aan verbinding kan bijvoorbeeld leiden tot een situatie waarin we die verbinding geven aan, of delen met de mensen om ons heen. Vanuit de verbinding met de Heilige Geest wordt dit dan ook een vervullende verbinding. In deel 6 ('De wereld en het vinden van geluk') gaan we dieper in op behoeften en wat we in de Cursus daarover kunnen lezen.

## Het omgaan met verzoeken van anderen

Soms vraagt onze broeder ons om iets te doen. Hoe kunnen we daarop reageren?

Veronderstel eens dat een broeder erop aandringt dat jij iets doet waarvan jij denkt dat je het niet wilt doen. Alleen al het feit dat hij aandringt zou voor jou een teken moeten zijn dat hij gelooft dat de verlossing daarin ligt. Als jij met evenveel aandrang weigert en prompt met een gevoel van verzet reageert, geloof jij dat jouw verlossing er juist in ligt dat *niet* te doen. Jij maakt dan dezelfde fout als hij, en maakt de vergissing tot werkelijkheid voor jullie allebei. Ergens op aandringen betekent investeren, en waarin je investeert, houdt altijd verband met jouw opvatting van verlossing. De vraag is steeds tweeledig; ten eerste: *wat* moet worden verlost? En ten tweede: *hoe* kan het worden verlost?

Telkens wanneer je, om welke reden ook, kwaad wordt op een broeder, geloof je dat het ego moet worden verlost, en wel door een aanval. Als hij aanvalt, stem jij in met deze overtuiging, en als jij aanvalt, bekrachtig je die. *Onthoud dat degenen die aanvallen arm zijn.* Hun armoede vraagt om geschenken, niet om verdere verarming. Jij die hen kunt helpen, handelt stellig destructief als je hun armoede als de jouwe aanvaardt. Als je niet geïnvesteerd had zoals zij, zou het nooit in je opkomen hun nood te negeren.

Onderken wat niet van belang is, en als je broeder jou iets 'ongehoords' vraagt, doe het dan omdat het niet van belang is. Weiger het, en je verzet bevestigt dat het voor jou wel van belang is. Jij bent dan ook de enige die het verzoek tot iets ongehoords hebt gemaakt, en ieder verzoek van een broeder is voor jou bestemd. Waarom zou je hem per se willen afwijzen? Als je dat doet, wijs je jezelf af en verarm je jullie beiden. Hij vraagt om verlossing, net als jij. Armoede is afkomstig van het ego, en nooit van God. Er kan geen 'ongehoord' verzoek worden gedaan aan iemand die onderkent wat waardevol is en niets anders wil accepteren. (T12.III.2-4)

Deze citaten zijn een uitnodiging tot een bereidheid om ons ego te herkennen in onze reactie op een verzoek van een ander. Misschien komen er allerlei gedachten uit het verleden in ons op, die weerstand oproepen tegen de vraag en/of de vrager. Het zijn verleidingen om te geloven dat ons geluk ligt in het wel of niet iets doen in de wereld.

*'Ieder verzoek van een broeder is voor jou bestemd'* duidt erop dat we een positieve houding kunnen hebben ten opzichte van een verzoek dat persoonlijk aan ons is gericht. We spelen allemaal een unieke rol in het zich ontvouwende leven en het onderling geven en ontvangen van hulp maakt daar onderdeel van uit. Hierin ligt in potentie een grote vreugde voor alle partijen.

Onderscheid maken is hierbij wel belangrijk. We hoeven bijvoorbeeld niet in te gaan op elke vraag van een telemarketeer om iets te kopen. Er kunnen allerlei wereldse (ego)behoeften liggen achter een vraag van een broeder. Bij het maken van dit onderscheid zijn we aangewezen op de Stem voor Liefde:

Ik heb gezegd dat als een broeder iets dwaas van jou vraagt, dat te doen. Maar vergewis je ervan dat dit niet betekent iets dwaas doen wat hem of jou zou kwetsen, want wat de een kwetst zal ook de ander kwetsen. Dwaze verzoeken zijn alleen maar dwaas omdat ze in conflict zijn, aangezien ze altijd een of ander element van speciaalheid bevatten. Alleen de Heilige Geest herkent zowel dwaze als echte behoeften. En Hij zal jou onderwijzen hoe je beide kunt vervullen zonder een van beide te verliezen. (T.16.I.6:4-8)

Bovenstaand citaat komt uit een tekst uit de paragraaf over 'inleving', zoals eerder behandeld. Een 'element van speciaalheid' dat hier wordt aangeduid zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat de ander je vraagt om je in te leven in zijn of haar veroordeling van een ander. Meegaan in het vervullen van dergelijke (dwaze) behoeften zou niemand helpen. Onder of achter een dwaze behoefte kunnen we misschien een diepere behoefte of vraag vinden waarop we wel met plezier een antwoord willen geven.

Geen behoefte zal lang onvervuld blijven als je ze alle aan Hem overlaat wiens functie het is ze te vervullen. (T.16.I.7:4)

De Heilige Geest kan ons helpen om behoeften en verlangens van onszelf en anderen te vervullen en ze te laten bijdragen aan liefde. Liefde is onze enige, fundamentele behoefte en daarin herinneren we ons Eenheid en compleetheid. Die behoefte is in wezen altijd al vervuld, in elk moment waarop we ons richten op Liefde in ons. Vanuit Liefde kan al het

goede tot leven komen in relatie met onze broeders. Vergeving helpt om op te ruimen wat dit in de weg staat.

Je kunt verder naar [deel 5: Vergeving, sleutel tot geluk](#) of bij [het begin](#) beginnen.